

ДОБРИ ЖОТЕВ

МАРКО И АЗ

chitanka.info

Когато навърших шест години и започнах седмата, дядо дойде от егрека, намери ме в къщи и рече:

— Ти вече си голям, заедно ще овчаруваме. Стадото ни нарасна, та не смогвам сам — ще помагаш!

Разскачах се — ще ида на къра при овцете. Но мама и баба се опънаха:

— Още е дете. Ще се загуби из полето. Ще го изядат кучетата. Градушка да удари, ще го утрепе някое по-едро зърно!

Дядо смиръщи побелелите си вежди:

— Айде де, женски приказки. Дете бил! Какво дете? Я го вижте — камък да стисне, вода ще пусне. Тук ако стои, пакости ще прави! — И като за доказателство той ме дръпна за косата и добави: — Дете ли си, я кажи сам, та да чуят и жените!

Изпънах се, подшмръкнах шумно и отговорих колкото се може с по-дебел глас:

— Не съм дете, деденце! Голям съм. От нищо не ме е страх, щом ти си с мене!

— Това е — отсече дядо. — Стягайте го за овчаруването!

Нямаше как. С мърморения мама и баба се разшътхаха из къщи. Обуха ми нови цървули. Облякоха ме в чиста кълчищена риза. Баба ме презрами с една овчарска торба и тя увисна до петите ми. Мама изскочи навън, откъсна алено цвете от градинката и го забучи зад ухото ми. Бях готов.

Излязохме на двора. Там ни чакаше нашето магаре Марко. Не ми стигаше ръстът да се кача сам, та дядо, усмихнат под мустак, ме метна на дървения Марков самар. Баба лисна пред нас ведро вода, да ни е лек пътят, и ние потеглихме.

Дотогава не бях се качвал на магарето. Учуди ме вървежът му — същинска люлка. Стана ми приятно и започнах да разглеждам къра. Тук-там по хълмовете се белееха стада. Около нас зазрялата ръж цъкаше от жега. Няколко чучулиги се вдигаха към облаците и пееха. Миришеше на прегоряла трева, на пръст и на нещо, което не можех да определя.

— Дядо — обадих се аз, — вече ставаме двама овчари.

— Не, трима сме!

— Как трима?

— Аз, Марко и ти. Магарето има голям ум, сине. Засега Марко е по-старши от тебе. Той е първи помощник-овчар, ти втори. Е, по-натам ще видим.

Докривя ми, че ще бъда втори помощник, но си замълчах. Наистина магарето беше умно. Знаеха го в цялото село и всички ни завиждаха. Марко никога не се инатеше като другите магарета, никога не влизаше да пасе в забранени мерѝ. Издоеното от овцете мляко в две закачени на самара му тенекии Марко сам занасяше на мандрата. Мандражиите, щом го видеха, че иде, снемаха тенекиите и ги изливаха в казана. С празните съдове магарето поемаше обратния път и без отклонение се връщаше при стадото.

Слънцето се издигна доста високо. Наблизавахме егрека. Той представляваше кръгообразна трънена ограда, в която вечер преспиваха овцете. До егрека се сивееше сламена колиба на колела — жилището на овчарите. Стадото беше затворено в егрека. Петте кучета, налягали около колибата, ни усетиха и се спуснаха към нас. Не се стърпях и завиках: „Шаро, Мурджо, Лишко, Малине, Карамане!“ След малко те връхлетяха и започнаха да се боричкат с дядо. Караман заподскача около Марко, но той не обичаше несериозните работи и сви предупредително уши. Кучето почтително се отстрани.

Спряхме пред колибата. Дядо ме сне от самара и рече:

— Ето ти стадо, ето ти кучета — овчар си вече!

Почувствах гордост и за да изглеждам колкото се може по-важен, повиках Караман при себе си. Нали той е най-голямото и най-силно куче в село. Но Караман изтълкува повикването ми като покана за боричкане, спусна се към мен и докато разбера, ме събори на земята.

От тоя ден натам работите тръгнаха добре. Изкарвахме стадото на паша. Доехме го. Вечер напалвахме огън и в едно котленце варяхме прясно овче мляко. Е, изморявах се от тичане подир овцете, но какво да се прави — нали съм вече голям. Стараех се да заема мястото първи помощник-овчар. Дядо виждаше моето старание и дори веднъж подметна, че комай трябвало да ме повиши. Но същия ден за мое нещастие се случи нещо съвсем непредвидено.

Бяхме със стадото в местността Йожеви падини. Овцете, събрали главите си една до друга от горещината, дишаха тежко. Кучетата лежаха с изплезени езици. Дядо ме повика:

— Сине, трябва да идеш в къщи за храна. Свършихме хляба до трошичка!

Стреснах се. Местността Йожеви падини беше много далече от селото. Ако тръгна, сигурно ще събркам пътя. Мълчех и гледах потъналите в омора хълмове. Дядо разбра страховете ми и ме успокой:

— Не бой се! Ще те кача на гърба на магарето и ще го отправя към село. Ти няма да го закачаш — само ще седиш. Марко знае пътя. Щом пристигнете у дома и ти напълнят торбата с храна, обръщаш магарето назад и нищо повече. Кътър-кътър, ще те донесе право тук. Хайде!

Нямаше накъде, възседнах Марко и потеглихме. През цялото ни пътуване се опитвах да запомня местата, през които минаваме. Ето тук има крила круша. Баирът отляво е подобен на гугла. Ето тук втори път минаваме река. Горе вдясно пее чучулига. Разглеждам, запомням и от време на време пъдя мухите, които се събират зад ушите на магарето. Марко от своя страна всеки път ми благодари с пръхтене и кимане на глава.

Така изминахме повече от половината път. Показа се селото. Около седемдесет паянтови къщички, накацали по баирите и почти всички оградени с тръни. На някои огради се белеят конски черепи. Пред всяка къща — зеленчукова градина, а сред нея — плашило с голяма парцалена глава и разперени ръце. Пакостливите птици трябва да има от какво да се плашат. Над червените покриви трепти мараня.

Отдъхнах си. Оттук вече знам. Наместих се удобно на самара. Пътят стана по-равен и магарешкият вървеж ме залюля приспивно. Над нас топло слънце, около нас свирене на щурци — не усетих как съм заспал.

Събуди ме силният рев на Марко. Намирахме се в нашия двор. Магарето съобщаваше за пристигането ни. Мама и баба изскочиха от къщи и ме запрегръщаха:

— Умникът на майка!

— Овчарчето на баба, жив и здрав ли си? Кара ли ти се много дядо ти?

Отказах да сляза и зачаках да напълнят торбата с храна.

Мама току ме молеше:

— Чедо, слез малко да похапнеш и да починеш!

— Не, не — отказах аз. — Много път ме чака, окъснях. Дядо е гладен.

Майка ми, изглежда, разбра, че съм станал много голям, даде ми пълната торба с храна и ми пожела добър път.

На връщане всичко се уплете. Върви Марко, а на мене все ми се струва, че объркахме пътя. Ето тук имаше круша, но тя беше от другата страна. Преди малко минахме река, но горе чучулигата пееше отдясно. А сега знам ли я къде пее. Да, Марко е сбъркал пътя. Все повече и повече се уверявах, че магарето ме носи кой знае къде. Ами ако ме замъкне в гори тилилейски, за които ми е разправяла баба?

Започнах да оглеждам доловете и хълмовете, за да определя къде е истинският път. Да, ей нагоре трябва да възвием. После трябва да се спуснем по билото на оная чука. Насочих Марко натам. Той се поопъна, но накрай склони. Стана съвсем лошо. Направлявах магарето, то вървя suma време, а все не се виждаше стадото. Слънцето слезе към икиндия. Около мен от непознати по-непознати места. Представях си колко дядо е прегладнял и какво ще прави, когато ме зърне. По същото време отпреде ми се мярна нещо. Изтръпнах — вълк. Вперих очи — вълк е това и нищо друго. Марко обаче си вървеше най-спокойно, и то право към опасното място. Изскочи заек. Магарето се уплаши и заби встриани. Не можах да се задържа на гърба му и паднах. Марко веднага спря, дойде до мене и започна съчувствено да ме души. Заплаках, и то не от болка, а от срам, че така смешно се изтърколих на земята. Плачех и затова, че сам няма да се кача на магарето.

Слънцето клонеше на залез. Достраша ме. Скоро ще се мръкне. Какво ще правя тогава в тъмното? Без да ме погледне, Марко тръгна. Аз, ща не ща, подире му. От сълзите всичко наоколо ми изглеждаше като в мъгла. А водачът все вървеше. Ту наляво, ту надясно, качвахме се, слизахме.

Почна леко да здрачи. Заревах с глас. Почти едновременно с мен изрева и магарето. Позамълчах окуражен — кучешки лай. Ококорих очи — в падината под нас стадото. Кучетата тичат насреща ни. Марко беше намерил пътя.

Дядо ме посрещна прежълтял от глад и гняв и завика:

— Къде ходиш цял ден, а?

Опитах се да се оправдавам, но той ме заналага:

— Сещам се аз — не си слушал магарето! Нали ти казах да не го закачаш, то знае пътя! Защо не си слушал магарето, а?

След тая случка повишението ми в пръв помощник-овчар на мястото на Марко се отложи за неопределено време.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.